

1990: OS INCÉNDIOS QUE NON CESAN

Ramón Varela Díaz-Xesús Pereiras López

O ano 1990, pésie aos esforzos acometidos desde a Xunta de Galiza, mediante o denominado Plan de Loita contra os Incéndios Forestais, elaborado pola Consellería de Agricultura, e unha intensísima campaña publicitaria, volveu a ser un ano nefasto para os nosos montes: os incéndios volveron a ser negra noticia do verán.

A raíz da presentación do Plan, membros de ADEGA mantivemos unha entrevista co Conselleiro de Agricultura para facer-lle chegar a nosa preocupación diante deste atentado ecolóxi-

co ao noso meio natural e propor-lle unha serie de medidas alternativas, que considerabamos -e consideramos- necesarias para acometer con seriedade esta problemática.

Ao longo da entrevista fixemos-lle ver ao Conselleiro a esperanza que tiña ADEGA de que, logo da postura do PP no debate da ILP para a Defensa do Patrimonio Forestal Galego, o novo goberno mostrara unha actitude distinta á observada até o momento polos anteriores executivos autonómicos, pero o Plan presentaba importan-

tes lagoas que facían que, aínda representando significativos avances no tratamento presupostario, resultase insuficiente para acometer con verdadeira eficacia o problema dos incéndios forestais. O Plan era unha proposta de mínimos e da súa filosofía se traducía que os incéndios son inevitábeis. A maior partida presupostaria dos 5.294,7 millóns adicados ao Plan, ía dirixida á unha actuación limitada para a erradicación dos incéndios, a prevención practicamente se reducía a unha importante campaña publicitaria e a construción de 1.200 km. de cortalumes, e a recuperación de zonas queimadas e a actuación sobre a madeira queimada nen se mencionaban. Por outra banda, defende-se unha política forestal baseada nos monocultivos e considera-se positiva a posibilidade de instalación de plantas de celulosa en Galiza.

Logo de cuarenta minutos de diálogo, a conclusión que se obtivo foi que o presente goberno ía defender unha política continuista ao respecto dos anteriores executivos, que non se vai redactar unha lei do forestal galego e que toda esta problemática sería resolta de forma parcheada e puntual, sen elaborar plans e estratexias a longo prazo coas súas respectivas partidas presupostarias, tal e como se apuntaba na ILP.

Neste sentido, desde ADEGA defendemos que, para traballar no camiño de erradicar verdadeiramente os incéndios do noso país, ademais de outras medidas complementarias, convén mudar a resignación (ou complicidade?) que nos poderes públicos existe sobre este atentado ecolóxico que non só escandaliza ao pobo galego, senón a toda Europa. Claro que, polo menos, así consiguen que se fale deste país europeu inexistente.

Desde ADEGA pensamos que a problemática xeral do forestal galego e, en particular, dos incéndios forestais, tería que ser abordada desde as seguintes perspectivas:

1. Replantexamento da política forestal, que pase a centrar-se nas especies nobres e na protección e recuperación das masas forestais autóctonas, e que teña en conta os seguintes aspectos:

- a) *Protección inmediata das áreas de bosque caducifólio.*
- b) *Potenciamento de viveiros destas árbores que hoxe non cobren a demanda (300.000 plantas de 12 especies galegas fronte a 52 millóns doutras).*
- c) *Constitución dun banco de patróns xenéticos de calidade.*
- d) *Promoción e investigación das nosas árbores (mellora xenética, resistencia a pragas e enfermidade, ecotipos, rapidez de crecemento...).*
- e) *Revisión dos prezos das árbores nobres de viveiro, diminuíndo-os e igualando-os ás espe-*

g) Paralización das repovoacións de eucalipto, que están hoxe xa perto das 250.000 has.

h) Oposición ao aluguer dos montes para que as transnacionais planten eucaliptos.

2. Dotación presupostaría acorde coa gravidade do problema e coas perdas económicas -directas e indirectas- (valoradas no 89 en máis de 30.000 millóns de ptas., das que só a madeira queimada representa 8.500 millóns) que implica, aumentando os presupostos actuais.

3. Prioridade á prevención, seguida de alerta e detección dos incendios, dotando-as de maiores partidas presupostarias que as previstas.

4. Dotar aos concellos con medios técnicos apropiados (coches de bombeiros, emisoras, etc...) e con financiación axeitada e particular, segun as áreas de maior risco.

cies máis baratas, habilitando maiores subvencións para plantacións.

f) Diversidade forestal fronte a monocultivos, que levaría consigo tamén diversidade industrial fronte a industrias como as celulosas e as fábricas de tabuleiros.

5. Utilizar ao exército, garda civil, policía e corpos de bombeiros municipais nas tarefas de prevención, alerta, detección e extinción, en tanto non se cre unha estrutura estábel, aumentando o número de helicópteros e hidroavións na época estival.

6. Especial atención á recuperación do monte

queimado. A erosión representa, en moitos casos, maior gravidade que o incéndio en si: perda de terra, riadas, etc...

7. Medidas educativas permanentes, através de campañas nos meios de comunicación, escolas,... para resaltar a gravidade dos incéndios forestais e a urxencia da súa solución. Fomentar o interese polo monte e a necesidade da súa protección.

8. Redacción dunha Lei Forestal, en base aos acordos das Xornadas Técnicas organizadas polo Parlamento autonómico en 1986 e aos plantexamentos da ILP apoiada directamente por máis de 34.000 galegos-as e rexeitada no Parlamento por dous votos.

9. Paralización dos proxectos previstos de instalación de novas plantas de celulosa, mentres non exista unha lei forestal, pensada en galego, que contemple a diversidade forestal e recolla como finalidades do bosque, a protección, conservación e uso social, e non se teña iniciado a posta en marcha dunha política de potenciamento das plantacións de árbores autóctonas.

Infelizmente, para este ano 91 as cousas non parecen presentar-se mellor que o ano anterior, dado que as partidas dun importante presuposto, 4.819 millóns de ptas. para acometer un plan contra os incéndios moi similar ao do 90, seguen a estar descompensadas a favor da extinción: 1.000 millóns para a prevención e 3.145 millóns para a acción directa contra o lume; iso si, este ano van celebrar-se concertos de rock, organizados pola Consellería de Agricultura, para que os galegos e galegos nos sensibilicemos diante da gran pira na que se converte Galiza todos os veráns.

Os obxectivos seguen a centrar-se, aínda que logo resulten ineficaces, nas medidas de acción directa contra o lume, non hai unha prevención real contra os incéndios -fora das autopistas por meio dos montes, perdón, os cortalumes- nen recuperación das zonas queimadas anteriormente, tal e como se pudo comprobar ao longo deste último Outono-Inverno. É dicir, a historia interminábel dunha insuficiencia anunciada. ■

Para que non nos enganien:

15 verdades sobre os efectos dos eucaliptos

Ramón Varela Díaz.

PRIMEIRA: Alto consumo e água, o que conleva irregularidades no funcionamento hidrolóxico das conchas fluviais.

SEGUNDA: Importante escorrentía de água, moi superior ao dunha carballeira.

TERCEIRA: Interceptación de água moi superior a das árbores autóctonas.

CUARTA: A infiltración de água de choiva no solo é maior nunha carballeira que nun eucaliptal.

QUINTA: Os eucaliptais drenan para as fontes menos da metade do que o fan as carballeiras.

SEXTA: A erosión acentua-se nun eucaliptal comparativamente co bosque autóctono, debido á maior escorrentía superficial. Os eucaliptos non son árbores apropiadas para o control da erosión.

SÉPTIMA: A preparación do terreo para plantar esta especie conleva, si se fai con maquinaria pesada como no lixo, un forte impacto negativo con erosión moi notábel.

OITAVA: A aplicación de turnos curtos de especies de crecemento rápido conleva, despois de tres ou catro turnos, a necesidade de abonado, igual que as terras agrícolas. Os eucaliptos comportan-se como especies espoliadoras en turnos curtos.

NOVENA: Os eucaliptos compiten con outras especies botánicas, inibindo a xerminación de determinadas herbáceas e iniben o crecemento doutras.

DÉCIMA: A diversidade biolóxica diminúe nun eucaliptal con relación a unha carballeira e mesmo un pinar. Frente a 25 especies botánicas nunha carballeira, atopamos 10 nun eucaliptal e, se este é vello, o número de especies diminúe.

DÉCIMO PRIMEIRA: Na evolución dun solo os eucaliptos teñen efectos negativos, no que se refere ao microclima, humus e protección da erosión. O equilibrio do solo comeza a romper-se ao plantar esta especie.

DÉCIMO SEGUNDA: A materia orgánica acumula-se na terra e tarda en descompoñer-se, polo que favorece o inicio e propagación dos incéndios forestais.

DÉCIMO TERCEIRA: Os eucaliptos son especies pirofíticas, arden con facilidade, estenden o lume e saen beneficiadas por xerminaren nos terreos calcinados sen competencia, á vez que actúan como pioneiras ou colonizadoras, extendendo a súa superficie.

DÉCIMO CUARTA: A norma legal de separar 6 m. ao eucalipto das fincas con cultivos, non se cumpre no noso país.

DÉCIMO QUINTA: A rendabilidade económica é superior, dedicando os terreos a pastos, viña, árbores nobres... que adicando-os a monocultivos de eucaliptos.